

STORTINGET

Innst. 275 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 45 L (2023–2024)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i politiloven og vaktvirksomhetsloven (virkeområde mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet fremmer i denne proposisjonen forslag til endring i lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) § 6. Det foreslås et nytt ledd som tydeliggjør at politiet skal ta særlige hensyn i møte med barn. Det følger allerede av Grunnloven § 104 annet ledd, jf. FNs barnekonvensjon artikkel 3 nr. 1, at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn. Dette innebærer en plikt for blant andre politiet til å utøve tjenesten på en måte som hensyntar barnets beste. Ikke minst i sin rolle som maktutøver er det særlig viktig at politiet både er bevisst på og har kunnskap om barns behov i situasjoner der de møter dem. Den foreslåtte tilføyelsen innebærer en synliggjøring og tydeliggjøring i politiets særlov av at barnets beste skal tas i betraktning som et grunnleggende hensyn ved alle politiets handlinger og avgjørelser som berører barn, også i de tilfeller der barnet ikke rammes direkte av politiets handlinger og avgjørelser.

Lovforslaget omfatter også et forslag om endring i lov 5. januar 2001 nr. 1 om vaktvirksomhet (vaktvirksomhetsloven) § 2. Bestemmelsen regulerer lovens virkeområde. Med endringen vil loven ikke gjelde sikkerhetskontroll i sivil norsk luftfart som ikke innebærer

personkontroll. Forslaget innebærer at det innføres et skille på norske flyplasser mellom sikkerhetskontroll i form av personkontroll, og annen form for sikkerhetskontroll, så som sikkerhetskontroll av flyfrakt, flypost og ulike former for leveranser av materiell og forsyninger til flygninger og flyplasser, samt sikkerhetskontroll av bagasje uten at eier eller den som sender bagasjen er til stede. Vaktvirksomhetslovens virkeområde avgrenses på tilsvarende måte mot sikkerhetskontroll av kjøretøy og sikkerhetskontroll i form av innpasseringskontroll, overvåking og patruljering inne på sikkerhetsbegrenset område på norske flyplasser. Ved sikkerhetskontroll av kjøretøy, vil det imidlertid være kontakt med fører og eventuelle passasjerer. Vaktvirksomhetsloven vil fortsatt gjelde ved utføring av en eventuell personkontroll av disse, og kontrollen skal derfor foretas av sikkerhetspersonell med vekterutdanning.

Det fremheves i proposisjonen at den foreslåtte endringen i vaktvirksomhetsloven § 2 ikke vil ha noen innvirkning på sikkerhetsnivået på norske lufthavner. Personell som skal gjennomføre sikkerhetskontroll som ikke innebærer personkontroll vil gis opplæring i henhold til security-regelverket, slik det gjøres i dag. Opplæringen er i samsvar med den opplæring som gis sikkerhetspersonell i EU/EØS-området for øvrig.

For å klargjøre skillet mellom personkontroll og annen sikkerhetskontroll i sivil norsk luftfart, og tydeliggjøre at sistnevnte ikke lenger skal omfattes av vaktvirksomhetsloven og vaktvirksomhetsforskriften, tar departementet også sikte på å endre § 1 i forskrift 28. mars 2011 nr. 337 om vaktvirksomhet (vaktvirksomhetsforskriften). Det tas videre sikte på å endre vaktvirksomhetsforskriften § 12 annet ledd første punktum for å fastsette at utførelse av tjeneste som sikkerhetskontrollør på norske lufthavner krever tilleggsopplæring som

fastsatt av Luftfartstilsynet etter forskrift 1. mars 2011 nr. 214 om forebygging av anslag mot sikkerheten i luftfarten mv., og ikke etter luftfartsloven slik bestemmelsen viser til i dag.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ragnhild Male Hartviksen, Odd Harald Hovland og Hadia Tajik, fra Høyre, Ingunn Foss og Sveinung Stensland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, lederen Helge André Njåstad og Tor André Johnsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wetrhus Thorsvik, viser til at Prop. 45 L (2023–2024) om endringer i politiloven og vaktvirksomhetsloven, behandles i denne innstillingen. Det vises videre til at det ble gjennomført høring i saken den 27. februar 2024. Ved høringen møtte høringsinstansene NHO Service og Handel, Norsk Arbeidsmandsforbund og Forandringsfabrikken kunnskapssenter.

Komiteen merker seg at justis- og beredskapsdepartementet i proposisjonen fremmer forslag til et nytt ledd i politiloven § 6 som tydeliggjør at barnets beste skal tas i betraktning som et grunnleggende hensyn ved alle politiets handlinger og avgjørelser som berører barn.

Komiteen merker seg også at det i proposisjonen fremmes forslag om endringer av virkeområdet for vaktvirksomhetsloven, som medfører at loven ikke lenger vil gjelde sikkerhetskontroll i norsk sivil luftfart som ikke omfatter personkontroll. Forslaget innebærer at det innføres et skille på norske flyplasser mellom sikkerhetskontroll i form av personkontroll, og andre former for sikkerhetskontroll.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til forslaget i proposisjonen vedrørende endringer i lov om vaktvirksomhet. Flertallet har merket seg innvendingene som har kommet mot forslaget, blant annet i komiteens høring om saken.

Flertallet er av den oppfatning at regjeringens forslag vil medføre en markant nedgang i antall vekterressurser til stede på lufthavner over hele landet. Samtidig viser ikke regjeringens forslag i tilstrekkelig grad hvordan hensynet til sikkerhet skal bli ivaretatt på landets flyplasser, dersom endringene gjennomføres.

Regjeringens forslag tar etter flertallets oppfatning ikke tilstrekkelig høyde for at det kan være flere typer situasjoner hvor det kan være behov for vektere på en flyplass. Regjeringens forslag skiller mellom personkontroll og annen kontroll på flyplass. Flertallet mener forslaget ikke tar høyde for situasjoner som krever personhåndtering. Dette er situasjoner som kan oppstå hvor som helst på en flyplass, og som må håndteres av personer med kompetanse innenfor konflikthåndtering, kommunikasjon og kulturforståelse, noe vektere har. Her må det også understrekes at langt fra alle flyplasser har politi til stede.

Flertallet mener at de sosiale følgene av regjeringens forslag heller ikke i tilstrekkelig grad er belyst. Selv om det er opp til partene å håndtere følgene av regjeringens forslag, mener flertallet at effektene av forslaget for yrkesgrupper ansatt på norsk lufthavner burde vært omtalt i proposisjonen. Dette peker etter flertallets oppfatning videre på en annen svakhet ved regjeringens forslag, nemlig det faktum at berørte parter ikke i tilstrekkelig grad har blitt involvert i regjeringens arbeid med forslaget.

Flertallet mener forslaget innebærer en svekkelse av kompetansen for store deler av personellet som skal forestå sikkerhetskontrollen ved flyplasser. Det medfører følgelig en lavere kvalitet på sikkerhetsarbeidet. Flertallet kan ikke støtte en slik svekkelse i den sikkerhetspolitiske situasjonen vi befinner oss i dag.

I lys av dette, kan ikke flertallet støtte regjeringens forslag.

Komiteen støtter ikke forslag til tilråding II i proposisjonen.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med nytt forslag til endringer i vaktvirksomhetsloven § 2. I arbeidet med et nytt forslag må berørte parter involveres, med hensikt å unngå negative følger for yrkesgrupper som jobber på lufthavner.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

vedtak til lov

om endringer i politiloven

I

I lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet skal § 6 nytt femte ledd lyde:

Når tjenestehandlingen berører eller skjer overfor eller i nærvær av barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

B.

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med nytt forslag til endringer i vaktvirksomhetsloven § 2. I arbeidet med et nytt forslag må berørte parter involveres, med hensikt å unngå negative følger for yrkesgrupper som jobber på lufthavner.

Oslo, i justiskomiteen, den 23. april 2024

Helge André Njåstad

leder

Tor André Johnsen

ordfører

